

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bhar.III.508/2025/14.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Dr. Horváth Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2025. október 21.

Az ügy tárgya: vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Székesfehérvári Törvényszék, 31.B.29/2021/90.,
ítélet, tárgyalás, 2024. január 19.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.70/2024/7.,
ítélet, nyilvános ülés, 2024. október 28.

A fellebbezés előterjesztője: a II. rendű vádlott és védője

A fellebbezés iránya: a II. rendű vádlott javára

Rendelkező rész

A vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű vádlott és társa ellen folyamatban lévő büntetőügyben a II. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálv a Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítéletét a II. rendű vádlott tekintetében megváltoztatja.

Megállapítja, hogy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása esetén a II. rendű vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A II. rendű vádlott által 2020. január 28. napjától 2020. január 30. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába – annak végrehajtása esetén – beszámítja.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét a II. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás

I.

[1] A Székesfehérvári Törvényszék a 2024. január 19. napján kihirdetett 31.B.29/2021/90. számú ítéletével a II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett vesztegetés hatósági eljárásban büntette [Btk. 295. § (1) bekezdés] és felbujtóként elkövetett hamis tanúzás büntette [Btk. 272. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] miatt emelt vád alól felmentette.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. október 28. napján meghozott Bf.I.70/2024/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bírósági eljárásban elkövetett vesztegetés büntetében [Btk. 295. § (1) bekezdés] és bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntetében [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat, (5) bekezdés második mondat]. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és 300 napi tétel, napi tételenként 1.500 forint, összesen 450.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A II. rendű vádlottat az I. rendű vádlottal egyetemlegesen kötelezte az eljárás során felmerült 1.177.890 forint bűnügyi költség megfizetésére. Rögzítette a II. rendű vádlott új személyazonosító okmányának számát. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a II. rendű vádlott tekintetében helybenhagyta.

II.

[3] A másodfokú ítélettel szemben a II. rendű vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést. Az ügyészség a másodfokú bíróság ítéletét tudomásul vette.

[4] A II. rendű vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában kifejtette, hogy ugyan a szakvélemény hamisságát mind az első- bíróság, mind a másodfokú bíróság megállapította, a „hamisság” mibenlétét tekintve eltérő álláspontra helyezkedtek. A szakértői vélemény hamissága ugyanis az eljárásban két részre volt bontható. Egyrészt azzal összefüggésben, hogy az I. rendű vádlott a szakvéleményben vizsgálati módszerként helyszíni szemlét tüntetett fel valótlannal, másrészt a szakvélemény egészét tekintve – annak lényegi megállapításai, így a meghatározott érték és annak összetevői tekintetében – merült fel a szakvélemény hamissága.

[5] Azt sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem róta a II. rendű vádlott terhére, hogy a tudata átfogta volna, hogy az I. rendű vádlott a szakvéleményben írtakkal ellentétben nem végzett helyszíni szemlét. A szakértői vélemény hamisságának ezen része tehát a II. rendű vádlott vonatkozásában irreleváns.

[6] A II. rendű vádlott esetében a szakvélemény véleményi részének hamissága – így annak lényegi része, számításai, a megállapított érték – releváns mind az első- bíróság, mind a másodfokú bíróság ítéletét is figyelembe véve. Így, amennyiben a szakvélemény véleményi része nem tekinthető hamisnak, értelemszerűen a II. rendű vádlott bűnsegédi magatartása sem állapítható meg.

[7] Indokai szerint az elsőfokú bíróság a szakvélemény véleményi részét illetően – így kifejezetten a kárértékre vonatkozóan – azt rögzítette, hogy az nem hamis. Az elsőfokú bíróság a szakvélemény hamisságát, és a hamis tanúzás büntette kapcsán az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét amiatt állapította meg, mert az I. rendű vádlott a szakvéleményében vizsgálati módszerként helyszíni szemlét is feltüntetett valótlanul. A szakvélemény ezen részéhez azonban nem kapcsolódik a II. rendű vádlott terhére róható cselekvőség, és bűnös tudattartalom sem.

[8] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által elfogadott szakértői bizonyítás eredményét nem vitatta, ugyanakkor a szakvélemény egészének hamisságát egészen más alapon közelítette meg, nem a széleskörűen lefolytatott szakértői bizonyítás alapján. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szakvélemény azért hamis, mert az nem a szakértő véleményét tükrözi, hanem a jogtalanul befolyásoló megbízóét.

[9] A védő szerint, mivel a szakvélemény véleményi részének hamissága vonatkozásában merülhet fel a II. rendű vádlott bűnös tudattartalma, a másodfokú ítélet [62] bekezdése – függetlenül attól, hogy az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségére nincs közvetlen hatással – a történeti tényálláshoz tartozik.

[10] Álláspontja szerint ezen tényállásrész vonatkozásában a másodfokú bíróság eltérő álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróságtól, ekként a másodfokú bíróságnak meg kellett volna jelölnie azt is, hogy milyen megalapozatlansági ok alapján módosította/egészítette ki a tényállást.

[11] A másodfokú bíróság a szakvélemény egyeztetése, befolyásolása körében megállapított tényekből azt a további ténykövetkeztetést tette, hogy a szakvélemény véleményi része nem az I. rendű vádlott szakmai álláspontját tükrözi, hanem a megbízóét, és ezért hamisnak tekinthető.

[12] Kifejtette, hogy amennyiben a szakvélemény véleményi része bizonyítottan helyes, szakértői bizonyítással nem cáfolható, a szakvélemény nem lesz automatikusan hamis azért, mert tartalmára nézve – egyébként szakértői etikai szempontból valóban kifogásolható módon – egyeztetés, befolyásolás történt.

[13] Tekintettel arra, hogy a szakvélemény véleményi része nem hamis, illetve nem bizonyítható, hogy hamis lenne, és e körben az I. rendű vádlott terhére sem róható büntetőjogilag értékelhető cselekvőség, a II. rendű vádlott nem tudott a hamis szakvéleményadáshoz segítséget nyújtani.

[14] Kifejtette továbbá, hogy önmagában abból a tényből, hogy a II. rendű vádlott közölte az I. rendű vádlottal, hogy a megbízásért az I. rendű vádlott akár kétmillió forintot is elkérhet, nem lehet kétséget kizáróan következtetni arra, hogy a II. rendű vádlott tisztában volt az 1. számú tanú vesztegetési szándékával. Nem merült fel ugyanis konkrét bizonyíték arra, hogy az 1. számú tanú előzetesen közölte volna vesztegetési szándékát a II. rendű vádlott felé, továbbá a II. rendű vádlott nem vett részt az 1. számú tanú és az I. rendű vádlott közötti megbeszélésen, ahol megállapodtak a megbízásról, és sikerdíj lett kilátásba helyezve.

[15] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a tényállás módosításának alapjaként – tényből tényre következtetve – mindössze a kétmillió forintos megbízási díj kérésének lehetőségét kilátásba helyező közlést jelölte meg, ugyanakkor szerinte ebből nem következik kétséget kizáróan a vesztegetést átfogó tudattartalom tényalapja.

[16] Mindezek alapján a II. rendű vádlott felmentését indítványozta.

[17] A Legfőbb Ügyészség BF.26/2021/29. számú átiratában a másodfellebbezést alaptalannak tartotta.

[18] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság helytállóan észlelte, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részlegesen megalapozatlan, mert a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontja alapján hiányos volt, és téves ténybeli következtetéseket tartalmazott. A másodfokú bíróság által az iratok tartalmán és tényből tényre történő következtetésen alapuló kiegészítés eredményeképpen megállapított tényállás már hiánytalan és hibátlan, mentes a Be. 593. §-ban írt hiányosságoktól.

[19] A kiegészített, helyesbített tényállás alapján helytálló következtetést vont le a másodfokú bíróság a II. rendű terhelt tudattartalmára és az irányadó tényállás alapján okszerűen következtetett a II. rendű vádlott bűnösségére.

[20] Álláspontja szerint a II. rendű vádlott a szakértői kötelezettségek megszegésével elkészített, nem a szakértő véleményét tükröző, ezért valótlan szakvélemény létrehozásában maga is aktívan közreműködött, azaz segítséget nyújtott az I. rendű vádlottnak a bűncselekmény elkövetéséhez.

[21] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Győri Ítéletábrla Bf.I.70/2024/7. számú ítéletét a II. rendű vádlott tekintetében változtassa meg akként, hogy a II. rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe – annak végrehajtása esetén – rendelje beszámítani, továbbá állapítsa meg, hogy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása esetén abból legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, érvényes személyi igazolványának számát helyesbítse, egybekben azt hagyja helyben.

III.

[22] A Kúria a II. rendű vádlott és védője másodfellebbezését a Be. 620. § (1) bekezdés zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.

[23] A II. rendű vádlott védője a perbeszédében a bejelentett fellebbezés írásbeli indokolásában foglaltakkal egyezően szólalt fel. A hamis tanúzás büntette vonatkozásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság széleskörű szakértői bizonyítást folytatott le, több szakértőt meghallgatva. A szakértői bizonyítás eredménye pedig az lett, hogy bárhogyan is készült a szakvélemény, végső soron helyes megállapításokat tartalmaz. Szerinte tekintettel arra, hogy a kártalanítási érték helyesen került megállapításra, a szakvélemény vélemény része semmiképpen sem lehet hamis.

[24] Az I. rendű vádlottat az elsőfokú bíróság is elítélte hamis szakvéleményadás miatt, mert a szakvéleményben feltüntetett helyszíni szemle valójában nem történt meg. Ugyanakkor ehhez a cselekvőséghez a II. rendű vádlottnak semmilyen cselekvősége, tudattartalma nem kapcsolódik.

[25] A hamis szakvélemény adáshoz nyújtott bűnsegély kapcsán indítványozta, hogy a II. rendű vádlottat a Kúria mentse fel figyelemmel arra, hogy a véleményi rész nem hamis, ahhoz

a II. rendű vádlott semmilyen járulékos magatartást nem tudott tanúsítani, így bűnsegélyt sem tudott nyújtani.

[26] A hatósági eljárásban elkövetett vesztegetéssel kapcsolatban kifejtette, hogy nincs konkrét bizonyíték arra, hogy az 1. számú tanú előzetesen közölte volna vesztegetési szándékát. A cselekménysort tekintve később sem merült fel olyan bizonyíték, hogy a II. rendű vádlott tudott volna arról, hogy az 1. számú tanú bármilyen korrupciós pénzzel befolyásolni kívánja a szakértőt.

[27] Indítványozta, hogy a Kúria e cselekmény alól bizonyítottság hiányában mentse fel a II. rendű vádlottat.

[28] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője az ügyészség írásbeli nyilatkozatában írtakkal egyező tartalommal szólalt fel.

[29] Álláspontja szerint a szakértői vélemény hamis, nem hitelt érdemlő, ha az nem a szakértő független, tárgyilagos saját véleménye, hanem az őt megvesztegető személy elvárásainak megfelelő tartalom annak érdekében, hogy a megvesztegető személy minél nagyobb kártalanítási összeghez jusson.

[30] A II. rendű vádlott közreműködött abban, hogy a szakértő az 1. számú tanú elvárásainak megfelelő szakvéleményt készítsen, mindvégig közvetített közöttük.

[31] Indítványozta, hogy a Kúria a Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítéletét a II. rendű vádlott tekintetében a Be. 624. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a II. rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe annak végrehajtása esetén rendelje beszámítani, továbbá állapítsa meg, hogy a kiszabott szabadságvesztés esetleges elrendelése esetén abból legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, érvényes személyi igazolvány számát helyesbítse, egyebekben pedig hagyja helyben.

[32] A II. rendű vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy nem tudott arról, hogy az I. rendű vádlottat megvesztegették. Jelenleg is nagyon sokat dolgozik, és ez az ügy lehet, hogy a karrierét kettétöri, mert nem fog tudni dolgozni. Elsődlegesen a felmentését, másodlagosan mentesítést kért, hogy a munkáját folytathassa.

IV.

[33] A II. rendű vádlott és védője fellebbezése nem alapos.

[34] A másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén biztosítja.

[35] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslat terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül.

[36] A Be. 615. § (1) és (2) bekezdése – a (2a) bekezdésben írt korlátok között – meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdése pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.

[37] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezés alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.

[38] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.

[39] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett.

Jelen ügyben az elsőfokú bíróság a II. rendű vádlottat felmentette az ellene bűnsegédként elkövetett vesztegetés hatósági eljárásban büntette [Btk. 295. § (1) bekezdés] és felbujtóként elkövetett hamis tanúzás büntette [Btk. 272. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] miatt emelt vád alól, ugyanakkor a másodfokú bíróság e bűncselekmények miatt – ez utóbbi esetében a minősítés pontosítása mellett – elítélte.

[40] Értelemszerűen tehát a másodfokú bíróság döntése a II. rendű vádlott vonatkozásában ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével.

[41] Az ellentétes rendelkezés, mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő új eljárási fokra.

[42] Nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[43] Utóbbiról rendelkezik a Be. 615. § (3) bekezdése, ami a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat Be. 618. § szerinti szabályozása.

[44] Jelen ügyben a másodfellebbezés jogával a II. rendű vádlott és védője élt.

[45] A felülbírálat lehetőségét – értelemszerűen – önállóan, a saját jogán nyitja meg az adott jogosult fellebbezési jogának (törvénynek megfelelő) gyakorlása.

[46] A másodfokú bíróság a 2024. október 28. napján nyilvános ülésen kihirdetett ítéletével szemben a jelen lévő II. rendű vádlott és védője nyomban bejelentette a fellebbezését [Be. 582. § (1) bekezdés].

[47] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve – a Be. 2021. január 1. napjától hatályos szövegének – b) pontja szerint kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

[48] A II. rendű vádlott és védőjének másodfellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján alapult, az ellentétes döntést sérelmezve a II. rendű vádlott felmentését célozta. Ebből következően a II. rendű vádlott vonatkozásában a felülbírálat teljes körű.

[49] A joghatályos fellebbezés alapján a Kúria – első körben – a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

[50] A felülbírálat tárgya főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.

[51] Mindezek előrebecsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) bekezdés és (2) bekezdés]. Ilyenre egyébként a fellebbezők sem hivatkoztak.

[52] Az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.

[53] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e.

[54] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).

[55] A harmadfokú bíróság e körben értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is a megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.

[56] A másod- és harmadfokú bíróság számára egyaránt adott ugyanis a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége, és ugyanazok értendők a megalapozatlanság okai alatt [Be. 592. § (1) bekezdés].

[57] Főszabályként a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés].

[58] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát változatlanul a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) és (4) bekezdése értelmében a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése alapján állapítja meg.

[59] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.

[60] Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak lehetősége van arra, hogy

– a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy

– eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).

[61] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.

[62] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 592. § (2) bekezdés – helyesen megjelölve nem b) pontja, mivel azt nem felderíttetlennek, hanem hiányosnak tartotta – a) és d) pontjai szerinti okokból találta részben megalapozatlannak, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján küszöbölt ki, részben eltérő tényállást állapított meg, és ebből eltérő jogkövetkeztetésre jutott.

[63] Ekként az egyik ítélet szerint a bíróság a II. rendű vádlottat – bizonyítottság hiányában – felmentette, a másik ítélet viszont bűnösségét állapította meg.

[64] A másodfokú ítélet felülbírálata kapcsán az a kérdés, hogy a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozott-e, illetve, hogy a másodfokú bíróság megtehetette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.

[65] A Kúria a másodfokú bíróság tényállásjavító tevékenysége körében a következőkre mutat rá.

[66] A Be. 592-594. §-ai a részleges megalapozatlanság másodfokon történő kiküszöbölésének lehetőségét teljes körben biztosítják; a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bekezdés] nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem

az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékból nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem az éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten alkalmazni rendel arra az esetre is, ha az így módosított eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezet. Ez nyilvánvaló összefüggésben áll azzal, hogy ilyen esetben a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja megengedi a másodfokú ítélet elleni fellebbezést is, ellentétben azzal, ha mindkét fokon egyezően bűnösség, vagy a büntetőjogi felelősség hiánya kerül megállapításra.

[67] A Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja a tényállás javításának mindhárom eszközét felsorolja; eszerint az eltérő tényállás megállapítása történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján is.

[68] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján.

[69] A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie; attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha saját meggyőződése esetlegesen eltérő. A tényállás módosítása (ideértve: az eltérő tényállás megállapítását is) csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet.

[70] Az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns.

[71] Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában elbíráló bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték.

[72] Jelen esetben a Győri Ítéltábla ezt tette, amikor ítélete [53] bekezdésében az elsőfokú ítélet általa észlelt megalapozatlanságát kiküszöbölte. Ennek során pedig nem az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok elfogadhatóságával kapcsolatos álláspontját kifogásolta, hanem a vallomások, a lehallgatási anyagok egészéből az általa helyesnek tartott ténybeli következtetést vont le, emellett a hiányosságokat pótolta, a szükségtelen (helytelen ténymegállapításokat) mellőzte.

[73] A másodfokú bíróság tehát az általa észlelt megalapozatlanságot az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapulvételével küszöbölte ki.

[74] Ennek érdekében – bizonyítás felvétele nélkül – nyilvános ülést tartott, és az iratok alapján az elsőfokú ítélettel megállapított tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette {Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítélet [53] bekezdés}.

[75] Ekként jelen ügyben a másodfokú bíróság tényállást javító tevékenysége a következő volt:

– „a 4. oldal második bekezdését tényből-tényre levont következtetés alapján ki kell egészíteni azzal, hogy a II. r. vádlott tudott arról, hogy az 1. számú tanú pénzzel kívánja befolyásolni az I. r. vádlottat és tudott a szakvélemény valótlan tartalmáról is. Az előbbi következtetés ténybeli alapját az az ítéleti ténymegállapítás adja, hogy a II. r. vádlott az 1. számú tanúval folytatott előzetes megbeszélésnek megfelelően, még a találkozó előtt tájékoztatta az I. r. vádlottat, hogy akár kétmillió forint szakértői díjat is kérhet. Az utóbbi következtetés alapja pedig az a tény, hogy elsőként a II. r. vádlott kapta kézhez a szakvéleményt, illetve az 1. számú tanú részben rajta keresztül juttatta el javítási útmutatásait az I. r. vádlottnak.

– a 4. oldal utolsó bekezdésében rögzíti, hogy a közjegyző eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos hatályú a 2008. évi XLV. törvény 1. § (2) bekezdése értelmében.

– az 5. oldal 2. bekezdésében – helyesen – 2019. október 6. napján 18:26 óra körüli időben juttatta el az I. r. vádlott a II. r. vádlotthoz a szakvéleményét. A 3. mondatot követően az iratok alapján rögzíti, hogy ennek következtében a bányászati jog ellenértékként meghatározott, az I. r. vádlott által eredetileg elkészített szakvéleményben megjelölt 710.582.258 forinthez képest a cég számára kedvezőbb összeget, 1.247.835.371 forintot tüntetett fel a szakvéleményében. Emellett az I. r. vádlott a szakvéleményben írtakkal szemben ténylegesen szemlét sem tartott, így az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 47. § (4) bekezdés b) pontjában előírt, a szakvéleményben rögzítendő vizsgálati módszer rövid ismertetése során valótlanul tüntette fel, hogy a megállapításai az általa megtartásra került szemlén is alapulnak. A bekezdés további részét mellözi.

– az 5. oldal 2. bekezdését követően rögzíti, hogy az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 3. § (1) bekezdése szerint az igazságügyi szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását. A (3) bekezdés értelmében az igazságügyi szakértő a tevékenységét e törvény és más jogszabályok rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával, legjobb tudása szerint köteles végezni. A 41. § (1) bekezdése szerint, ha a szakértő a vizsgálat során az adott eljárás tárgyát nem képező, személy elleni erőszakos, korrupciós vagy hivatali bűncselekmény elkövetésére utaló körülményről vagy olyan bűncselekmény elkövetésének szándékáról szerez tudomást, amely más személy életét, testi épségét vagy egészségét veszélyeztetné, köteles a tudomására jutott adatokat a nyomozó hatóságnak bejelenteni.

– az 5. oldal 4. bekezdését akként javítja, hogy az I. r. vádlott 2019. október 7. napján adta postára a szakvéleményét, és az 2019. október 9. napján érkezett meg a közjegyzőhöz.

– A 6. oldal 2. bekezdésében rögzíti, hogy a szakvéleményre alapítottan a cég a bányatelekre vonatkozó bányászati jog jelenértékeként 1.247.835.371,- Ft-ot, továbbá a védősávban és a határpillérben véglegesen lekötött ásványi nyersanyagvagyon jelenértékeként 220.871.353,- Ft-ot jelentett be.”.

[76] Ezt zárta le az a megállapítás, hogy a fentiek szerint történt pontosítással az ítéleti tényállás immár teljes mértékben megalapozottá vált, amely mentes a Be. 593. §-ban írt hiányosságoktól. A tényállás a bizonyítás anyagának megfelelő, ilyen módon az ítélet tábla a Be. 593. § (3) bekezdés szerint a pontosított tényállás alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet {Győri Ítélet tábla Bf.I.70/2024/7. számú ítélet [54] bekezdés}.

[77] Az ítélet tábla tehát megtehette eljárásjogilag, amit tett, hiszen, ha nincs teljes megalapozatlanság, azt meg is kell tennie. Helytelen ténybeli alapokra helyezve nincs megnyugtató jogkövetkeztetés.

[78] Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja.

[79] Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valósághű tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztések levonhatók.

[80] A Kúria emellett rámutat arra, hogy a másodfokú bíróság által végzett tényjavítás ténylegesen nem jelentett teljesen eltérő ténymegállapításokat – egyetlen tekintetben nyilván, a II. rendű vádlott tudattartalmát érintően –, mivel valójában az elsőfokú bíróság egyértelmű terhelő ténymegállapításokat rögzített a II. rendű vádlottra vonatkozóan, amelyeket a másodfokú bíróság (is) érintetlenül hagyott.

[81] Ekként az elsőfokú ítéletben szereplő ezen ténymegállapítások az ítéletábra által kiemelttekkel együtt az alábbiak:

– *Azért, hogy az 1. számú tanú a cég számára kedvező szakvélemény érdekében a szakértőt pénz felajánlásával befolyásolhassa, a II. rendű vádlott közvetítésével az 1. számú tanú és az I. rendű vádlott személyes találkozót egyeztettek (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 4. oldal 2. bekezdés harmadik mondat).*

– *A II. rendű vádlott az 1. számú tanúval folytatott előzetes megbeszélésnek megfelelően a találkozót előtt közölte az I. rendű vádlottal, hogy a megbízás elfogadása esetén szakértői díjként akár 2 millió forintot is felszámolhat (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 4. oldal 2. bekezdés ötödik mondat).*

– *A megállapodás alapján az I. rendű vádlott a szakvéleményét – annak a kirendelő közjegyző felé történő benyújtását megelőzően – 2019. október 9. (helyesen 6.) napján 18:26 óra körüli időben eljuttatta a II. rendű vádlottnak és ismeretlen módon az 1. számú tanúnak azért, hogy azt előzetesen jóváhagyják, illetve az esetleges módosítására irányuló utasításuknak eleget tegyen (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 5. oldal 2. bekezdés első mondat).*

– *Ezt követően az 1. számú tanútól – részben a II. rendű vádlott közvetítésével – kapott utasításoknak megfelelően az I. rendű vádlott a szakvéleményét átírta (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 5. oldal 2. bekezdés második mondat).*

[82] Mindez pedig a másodfokú bíróság által helyesen észlelt hibákkal együtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és az indokolást „kétarcúvá” is tette, ami a II. rendű vádlott tudattartalmára vont helytelen elsőbírói következtetéshez vezetett.

[83] Kétségtelen, hogy a Be. 619. § (3) bekezdése szerint, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, akkor ennek korrekcióját, a tényállás kiegészítését, illetve helyesbítését a helyes tényállás megállapítása érdekében – miként a másodfokú bíróság – a harmadfokú bíróság is megteheti.

[84] A harmadfokú bíróság reformációs jogkörének nyilvánvaló korlátja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 619. § (2) bekezdés].

[85] Ekként a javítás kizárólag az első-, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján lehetséges.

[86] Kétségtelen, hogy a bizonyítás, a bizonyíthatóság, így a bírói megismerés általában és különböző mértékben korlátozott. Ekként perben, perbeli bizonyítás szempontjából nincs feltétlen perdöntő érvénye annak, miszerint „hiszem, ha látom”. Jelen esetben azonban a bírói megismerés az ügy sajátossága miatt – a II. rendű vádlottnak felrótt cselekményről hangfelvételek is rendelkezésre álltak a bizonyítékok között – a lehető legteljesebb.

[87] Ehhez képest a tényállás megalapozottságának vizsgálata során a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a tényállás kisebb mértékben hiányos maradt, további kiegészítése szükséges, ezért a Be. 619. § (3) bekezdésére figyelemmel a bizonyítás anyagává tett hangfelvételek (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/33. számú tárgyalási jegyzőkönyv 10., 11., 13., 14. oldal) valamint a II. rendű vádlott tárgyaláson tett vallomása (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/50. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal második bekezdés) alapján azt kiegészíti az alábbiak szerint:

– Az elsőfokú ítélet 4. oldal második bekezdésében a „az 1. számú tanú és a II. rendű vádlott az ügyben szakvélemény adására kompetenciával rendelkező igazságügyi szakértőként az I. rendű vádlottat akarták bevonni.” mondat elejét azzal egészíti ki, hogy: „a II. rendű vádlott ajánlására”.

[88] Ez a kiegészítés a másodfokú bíróság által megállapított tényállásba (de a másodfokú bíróság módosító tevékenysége nélkül elfogadott elsőfokú ténymegállapításhoz is) illeszkedő, attól nem eltérő, amely kiegészítéssel a másodfokú bíróság által ítélezése alapjául elfogadott – az elsőfokú bíróság által megállapított, de a másodfokú bíróság által lényegi részében módosított – tényállás megalapozott, és irányadó volt a harmadfokú eljárásban is [Be. 619. § (1) bekezdés].

[89] Ezt követően az eldöntendő kérdés az irányadó tényállásból a II. rendű vádlott bűnösségére vont jogkövetkeztetés helyessége, és a cselekmény minősítése, ami anyagi jogi kérdés.

[90] Az ítélet tábla a II. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett vesztegetés bírósági eljárásban büntetében és bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntetében mondta ki.

[91] A II. rendű vádlott védője fellebbezésében a másodfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak tartotta, mert álláspontja szerint az ítélet tábla tényből tényre helytelenül következtetett, ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok kétséget kizáróan nem bizonyítják az elsőfokú bíróságtól eltérő tudati tényre vonatkozó megállapítását.

[92] A Kúria előrebocsátja a következőket.

[93] A Btk. 14. § (2) bekezdése értelmében bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak segítséget nyújt.

[94] A törvényi rendelkezés értelmében a bűnsegéd részesi cselekménye a segítségnyújtás, amely a következetes ítélezési gyakorlat szerint lehet fizikai és pszichikai is. Ennek megfelelően az irányadó tényállásnak tartalmaznia kell azokat a történeti tényeket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a bűnsegéd a tettesi alapcselekményt akár úgy segíti, hogy annak külső feltételét biztosítja (fizikai bűnsegély), akár úgy, hogy az elkövetésben a tettest bátorítólag támogatja, a már kialakult szándékát erősíti (pszichikai bűnsegély).

[95] A bűnsegély szándékos segítségnyújtás, azaz olyan cselekmény, amely előmozdítja vagy megkönnyíti a szándékos bűncselekmény elkövetését. A bűnsegéd felelősségének az az alapja, hogy elősegíti a szándékos bűncselekmény törvényi tényállásának a tettes által történő megvalósítását. A segítő magatartás nem csak fizikai, hanem pszichikai jellegű is lehet. A bűnsegély továbbá nem csak tevékenységben, hanem mulasztásban is megnyilvánulhat.

[96] További kritériumai a bűnsegélynek a segítségnyújtás szándékossága és a tettesi alapcselekmény szándékossága.

[97] Kétségtelen, hogy bűnösség – azaz ún. alanyi okozatosság – nélkül nincs tényállásszerűség, nincs felróhatóság, s ez megkívánt a részesi elkövetés esetében is.

[98] A részes (így a bűnsegéd) a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes.

[99] A szándékegységre vont következtetés alapja, hogy az irányadó tényállás kellő pontossággal rögzítse mind a tettesi cselekményt, mind a részesi magatartást, illetve megismerhetően tartalmazza a tettesi és részesi magatartás közötti oksági kapcsolatot (EBH 2015.B.14.II.).

[100] A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös, a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bármilyen előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség.

[101] A tudattartalom vizsgálata perdöntő, a tudatra vont következtetés alapja ténybeli.

[102] A tudati – és más – tények megállapításától határozottan el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg (pl. szándékosság, gondatlanság, különös kegyetlenség, szándékerősítő jelenlét stb.).

[103] A kettő közötti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamely kívülvilágban megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[104] Nem kétséges, hogy a tettesi alapcselekmény tekintetében az első- és a másodfokú bíróság döntése nem eltérő, ekként az a harmadfokú felülbírálat részét nem képezheti.

[105] Nem kétséges, hogy az irányadó tényállás rögzíti azon tettesi cselekményeket, amelyekhez a II. rendű vádlott részesi magatartása kapcsolódik.

[106] Továbbá nem kétséges az sem, hogy a II. rendű vádlott ezen részesi magatartását – kisebb pontosítással – egyezően tartalmazza az irányadó tényállás, alapvetően a védelmi fellebbezés sem e ténybeli körülményeket támadja.

[107] Ekként a kérdés a II. rendű vádlott tényállásban rögzített cselekvőségének, e cselekvőség mögötti tudattartalomnak a mibenléte, azaz amit tett (közvetített, segített), azt minek a tudatában, milyen szándékkal tette.

[108] És ehhez képest van további jelentősége a hamis szakvélemény adása kapcsán e cselekmény mikénti megvalósulásának és jogi értékelésének, amely valóban részben eltérő az első- és a másodfokú bíróság jogi indokolásában, és amely eltérésre (is) alapítja a védő a II. rendű vádlott e cselekmény alóli felmentésére irányuló indítványát.

[109] A Kúria e körben és ehhez kapcsolódóan rámutat arra is, hogy a védelmi érvelés téves, a másodfokú bíróság ítéletének a [62] bekezdésében rögzített álláspontja (azaz a szakvélemény véleményi része is hamis) a jogi értékelés, a jogi következtetés része, nem a tényállást érintő változtatás.

[110] E két (első és másodfokon egyezően megállapított) alapcselekmény a következő.

[111] A vesztegetés a Btk. XXVII. Fejezetében szabályozott korrupciós cselekmény.

[112] A Btk. 295. § (1) bekezdése szerint, aki azért, hogy más a bírósági, választottbírósági vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, neki vagy rá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér, vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban büntetett követi el.

[113] A vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban bűncselekményének védett jogi tárgya a bírósági, választottbírósági és a hatósági eljárások szabályos, jogellenes befolyásolástól mentes működése azon keresztül, hogy az eljárás valamennyi szereplője jogellenes befolyásolástól mentesen gyakorolhassa jogait, illetve teljesíthesse kötelességeit.

[114] Elkövetési tárgya tényállási elemként nincs meghatározva, az ott szereplő jogtalan előny bármi lehet, így vagyoni és személyes jellegű is, a lényege, hogy az elkövetőt vagy rá tekintettel mást a korábbinál kedvezőbb helyzetbe juttasson.

[115] A bűncselekmény elkövetési magatartása az előny adása vagy ígérese. Ennek a célja az, hogy aki kapja, az az adott eljárásbeli jogosítványával ne éljen, a kötelezettségeit ne teljesítse. Az előnyt a passzív vesztegetőnek, vagyis annak, akinek a bírósági, választottbírósági vagy más hatósági eljárásban törvényes jogai vagy kötelezettségei vannak, vagy rá tekintettel másnak kell adni, illetve ígérni. Az eljárás bármilyen bíróság, választottbíróság, vagy más hatóság előtt folyamatban lévő eljárás lehet.

[116] A bűncselekmény elkövethető nemcsak a már folyamatban lévő eljárással kapcsolatban, hanem az eljárás megindulása előtt is, ha az olyan jogra vagy kötelezettségre vonatkozik, amely már az eljárás formális megindulása előtt is megilleti vagy terheli a megvesztegetettet.

[117] A másik tettesi alapcselekmény kapcsán, amely a Btk. XXVI. Fejezet szerinti igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények közé tartozik a Kúria az ítéletábra indokolásával egyezően rámutat a következőkre.

[118] A Btk. 272. § (1) bekezdés szerint hamis tanúzást követ el az a tanú, aki hatóság előtt az ügy lényeges körülményére valótlán vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja.

[119] A 272. § (2) bekezdése szerint a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni arra, aki

a) mint szakértő hamis szakvéleményt vagy mint szaktanácsadó hamis felvilágosítást ad,

b) mint tolmács vagy fordító hamisan fordít,

c) a 268. § (1) bekezdés b) pontja esetén kívül büntető- vagy polgári ügyben hamis okiratot vagy hamis tárgyi bizonyítási eszközt szolgáltat.

[120] A Btk. 272. § (2) bekezdése a hamis tanúzásnak tekintendő más cselekményeket önállóan határozza meg, amelyek a hamis vallomástételtől, és ekként a hamis vallomástétel büntethetőségének törvényi feltételeitől is függetlenek.

[121] A Btk. 272. § (1) bekezdésében meghatározott elkövetési magatartás a tanú által tett valótlán vallomás vagy a való elhallgatása, amely a törvény kifejezett rendelkezése alapján csak akkor büntethető, ha az lényeges körülményekre vonatkozik.

[122] A Btk. 272. § (2) bekezdése azonban ettől eltérő, és nem utal a lényeges körülményre. Az a megfogalmazás, mely szerint a (2) bekezdésben meghatározott elkövetési magatartásokra is a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, a cselekmény minősítésének és a jogkövetkezmények azonosságát jelenti.

[123] Ez pedig jelen esetben azt jelenti, hogy a Btk. 272. § (2) bekezdés a) pontja szerinti bűncselekmény megállapításának feltétele a szolgáltatott szakvélemény hamis volta, az, hogy azt polgári vagy büntetőperben szolgáltatassák, és a bizonyítási eszköz hamis voltáról az elkövető tudomással bírjon. Ekként minden további törvényi feltétel nélkül, a hamis szakvélemény szolgáltatásával a hamis tanúzás büntette befejezetté válik azzal, hogy a hamis szakvéleményről a bíróság, hatóság tudomást szerez.

[124] Így tehát az az elkövető, aki akár büntető-, akár polgári perben hamis bizonyítási eszközt, ezen belül szakvéleményt szolgáltat, és annak hamis voltáról tudomással bír,

megvalósítja a hamis tanúzás hamis szakvélemény szolgáltatásával elkövetett bűncselekményét, és a bűncselekmény ezen fordulat szerinti elkövetési magatartása független attól, hogy a perben szolgáltatott hamis bizonyítási eszköz az ügy lényeges körülményeire vonatkozik-e {EBH 2016.B.10. [28], [29]; BH 2023. 59.}.

[125] Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) 47. § (4) bekezdése alapján a szakvéleménynek tartalmaznia kell a leletet, a vizsgálat módszerének rövid ismertetését, a szakmai ténymegállapításokat és a szakértői véleményt.

[126] A szakvélemény bármelyik részének valótlanága esetén az egész szakvélemény hamis lesz.

[127] Azt a II. rendű vádlott védője sem vitatta, hogy hamis a szakvélemény, ha el nem végzett vizsgálatot elvégzettként tüntet fel, ugyanakkor vitatta, hogy a szakvélemény ezen részéhez a II. rendű vádlott szándékos cselekvése kapcsolódna. Kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság azt is megállapította, hogy azért is hamis az I. rendű vádlott által benyújtott szakvélemény, mert annak véleményi része is valótlan {Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítélet [62] bekezdés}.

[128] Kétségtelen, hogy a harmadfokú eljárásban az irányadó tényállás (tettesi alapcselekmény) azt tartalmazza, hogy a szakvéleményben valótlanul került feltüntetésre a helyszíni szemle tartása. Ezáltal a szakvélemény a valósággal ellentétes tényállítást tartalmaz, emiatt a szakvélemény hamisnak minősül.

[129] Ugyanakkor az irányadó tényállás alapján az is kétségtelen, hogy a szakértő nem a saját szakmai meggyőződéséből, hanem a megvesztegető elvárásai szerint írta meg a szakvéleményét, és úgy tüntette fel, mintha az a saját, független szakmai álláspontja lenne. Ezzel pedig megtévesztette a hatóságot arról, hogy a szakvélemény szakmailag független és hiteles.

[130] Ennek következtében a vélemény maga is valótlan tartalmú, és nem feltétlen abban az értelemben, hogy az téves, hanem, hogy nem a szakértő valódi véleményét tükrözi.

[131] Ebben az esetben a hamisság az akarat torzulásában rejlik: a szakértő úgy tesz, mintha szakmai véleményt adna, miközben más személy érdeke szerint, annak utasításait követve írja le a véleményét.

[132] Ez pedig a szakértői tevékenység szabályainak a megszegését jelenti, az objektivitás és a függetlenség követelményének megsértését és a hatóság megtévesztését a szakvélemény jellegét illetően, azaz hamis szakvélemény előállítását.

[133] Másképpen szólva, helytálló a másodfokú bíróság álláspontja, mely szerint a szakvélemény véleményi része is hamisnak minősül, ugyanis a benne foglalt vélemény nem a szakértő tényleges szellemi tevékenységének az eredménye.

[134] A Kúria ismételten kiemeli a következőket, egyezően a másodfokú bíróság ítéletének [53] bekezdésében rögzítettekkel:

„...az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 3. § (1) bekezdése szerint az igazságügyi szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását. A (3) bekezdés értelmében az igazságügyi szakértő a tevékenységét e törvény és más jogszabályok rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával, legjobb tudása szerint köteles végezni. A 41. § (1) bekezdése szerint, ha a szakértő a vizsgálat során az adott eljárás tárgyát nem képező, személy elleni erőszakos, korrupciós vagy hivatali bűncselekmény elkövetésére utaló körülményről vagy olyan bűncselekmény elkövetésének szándékáról szerez tudomást, amely

más személy életét, testi épségét vagy egészségét veszélyeztetné, köteles a tudomására jutott adatokat a nyomozó hatóságnak bejelenteni.”.

[135] Az a körülmény pedig, hogy e hamis szakvélemény érdemben utóbb mennyiben egyezik meg más, a jogszabályoknak megfelelően elkészített szakvéleménnyel közömbös, a család módon készült szakvélemény törvénysértő voltán nem változtat, a bűncselekmény megvalósult. Az ezzel kapcsolatos, ezt vitató védői érvelés nem foghatott helyt, ez az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény.

[136] Ezen túlmenően pedig a Kúria a II. rendű vádlott tudattartalmának vizsgálata kapcsán maradéktalanul egyetértett az ítéletábra ítéletének [64] bekezdésében írt indokolással, amely a következőket tartalmazza:

„A II. r. vádlott tudattartalmának vizsgálatakor helytelen következtetéseket vont le a törvényszék. Az I. r. vádlott vallomása alapján megállapítható, hogy a II. r. vádlott kereste meg az 1. számú tanú érdekeit képviselve az I. r. vádlottal azzal, hogy egy későbbi perben történő felhasználás érdekében szakértői véleményt kellene készítenie, amiért „nyugodtan kérhet sok pénzt, mert nagyon sok pénz van a dologban, és konkrétan mondta, hogy kérjen 2 millió Ft-ot.” Tudta a II. r. vádlott azt is, hogy az ekként elkészítendő és túlárazott szakértői véleménynek nem elsősorban a szakértő véleménynek, hanem olyan tartalmúnak kell lennie, ami az 1. számú tanú érdekeinek megfelelő, azaz ily módon segítséget nyújtott az 1. számú tanúnak ahhoz, hogy az I. r. vádlottat megvesztegesse. Tudta a II. r. vádlott azt is, hogy az elkészült, majd benyújtásra kerülő vélemény sem a szakértő véleménye, hiszen annak első változatát eljuttatta hozzá az I. r. vádlott, amit aztán a II. r. vádlott, illetve az 1. számú tanú útmutatásainak megfelelően átdolgozott az I. r. vádlott a nagyobb kártalanítási összeg elérése érdekében, ily módon pedig az hamis. Minderre figyelemmel a II. r. vádlott a szakértői kötelezettségek megszegésével elkészített, nem a szakértő véleményét tükröző, ezért valótlan szakvélemény létrehozásában maga is aktívan közreműködött, azaz bűnsegédletet nyújtott az I. r. vádlottnak a bűncselekmény elkövetéséhez.”.

[137] Továbbá rámutat a Kúria arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában – a 17., 18., 19. és 20. oldalon – valójában helytállóan számba veszi mindazon bizonyítékokat, tényeket, amelyekből a II. rendű vádlott tudattartalmára vonható következtetés, más kérdés, hogy ezekből az elsőfokú bíróság helytelen ténybeli (tudati tény) következtetést vont le.

[138] Ezen bizonyítékok közül a következőket emeli ki a Kúria:

«Ügyszintén sokatmondó a 01-00265-01 -közleményazonosítóval bírő, 2019. október 7-én rögzített telefonhívás az I. rendű és ac II.r. vádlott között. Itt ugyan szakmai jellegű egyeztetés zajlik a két vádlott között, azonban I. rendű vádlott megjegyzi, hogy „mindent elbukhat ha túl mohó, ezt nem lehet megcsinálni”. A szöveggörnyezetből kitűnően (hiszen II. rendű vádlott mindjárt mondja, hogy beszél azzal az emberrel, aki e kérdésben diszponál) világos, hogy I. rendű vádlott tudomással bír arról, hogy az 1. számú tanú mohóságát vissza kell fogni, vagyis e mohóság a realitás kárára válhat, ezzel önkéntelenül is elismerve, hogy a mohóságának gátat kell szabni, ellenkező esetben a szakvélemény túlzásokba fog esni, eltúlzott megállapításokat fog tartalmazni.» (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 17. oldal első bekezdés).

«Ugyanennek a gondolatmenetnek a folytatása található a 01-00274-01 számú ugyanezen a napon rögzített telefonhívásban, ahol az I. rendű vádlott azt közli a II. rendű vádlottal, hogy „nem szabad sárjáig inni a vizet.» (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 17. oldal második bekezdés).

«...a telefonon lefolytatott azon beszélgetés (II. rendű vádlott és az 1. számú tanú között), miszerint arra a kérdésre, hogy „lehet-e a szakértővel úgy beszélni” – adott válasz „lehet vele

nyugodtan”» (Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú ítélet 19. oldal ötödik bekezdés).

[139] Az 1. számú tanú és a II. rendű vádlott között 2019. október 5-én rögzített telefonbeszélgetés során a II. rendű vádlott közölte az 1. számú tanúval, hogy most jött el az embertől, odaadta neki, amit az 1. számú tanú küldött, és azt mondta a II. rendű vádlottnak, hogy holnapra megpróbálja befejezni, elküldi, II. rendű vádlott kinyomtatja és odaadja az 1. számú tanúnak. A II. rendű vádlott tovább azt mondta, hogy amúgy minden rendben van, úgy látta, hogy jót írt. Erre az 1. számú tanú megjegyezte, hogy a szám is legyen jó, mire a II. rendű vádlott megnyugtatta, hogy az is jó, 770-nél tart, amire jön még valami pillér (nyomozati iratok 1. kötet 77. oldal).

[140] A Kúria rámutat továbbá arra is, hogy a II. rendű vádlott bűnsegédi bűnrészessége ugyan járulékos cselekmény, azonban szerepe kezdetektől meghatározó volt, ő jelentette a két oldal közötti összekötő kapcsolatot, ő hozta a feleket össze, eleve ő ajánlotta a szakértőt, végig aktívan segített, közreműködött a vesztegetési szándék közlésében, a hamis szakvélemény készítésében, a nyilvánvalóan jogszabályba ütköző cselekmény lefolytatásában.

[141] Ilyen ténybeli körülmények mellett sem logikus, sem észszerű magyarázata nincs annak, hogy a II. rendű vádlott nem tudta, miben vesz részt. Épp ellenkezőleg. A másodfokú bíróság tudatra vont ténybeli következtetése, ekként a szándékegységre vont következtetés aggálytalan, egyértelmű. Ehhez képest, ami történt, a korrupciós kapcsolat eredményeként, a szakmai hitelesség, a szakértői függetlenség és pártatlanság nyilvánvaló sérelmével létrehozott, és felhasznált hamis szakvélemény, nem csupán etikai vétség (az is), a kettős jogtárgysértés nem relativizálható, a védelem erre vonatkozó okfejtése nem helytálló.

[142] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság törvényesen minősítette a II. rendű vádlott cselekményét az elkövetéskor hatályos Btk. 295. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő bűnsegédként, bírósági eljárásban elkövetett vesztegetés büntettként és a Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulatóba ütköző és az (5) bekezdés második mondata szerint minősülő bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntettként.

[143] A II. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés is törvényes.

[144] A másodfokú bíróság helyesen értékelte az enyhítő és a súlyosító körülményeket, a Kúria ezt azzal egészíti ki, hogy további enyhítő körülmény az időmúlás.

[145] A másodfokú bíróság azonban elmulasztott rendelkezni a feltételes szabadságra bocsáthatóságról és az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról.

[146] Ezt a Kúria pótolta, és a Btk. 38. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása esetén a II. rendű vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá arról, hogy a Btk. 92. § (1) bekezdése alapján a II. rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába – annak végrehajtása esetén – beszámítja.

[147] A Kúria rögzíti, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az elkövetett bűncselekmények jellegére és az abban tanúsított szerepére tekintettel nem tartotta előzetes mentesítésre [Btk. 102. § (1) bekezdés] érdemesnek a II. rendű vádlottat.

[148] Ekként a Kúria a II. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva a Győri Ítéletőrtábla Bf.I.70/2024/7. számú ítéletét a II. rendű vádlott tekintetében a Be. 624. § (1) bekezdése értelmében a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[149] *A döntés elvi tartalma*

Az az elkövető, aki akár büntető-, akár polgári perben hamis bizonyítási eszközt, ezen belül szakvéleményt szolgáltat, és annak hamis voltáról tudomással bír, megvalósítja a hamis tanúzás hamis szakvélemény szolgáltatásával elkövetett bűncselekményét, és a bűncselekmény ezen fordulat szerinti elkövetési magatartása független attól, hogy a perben szolgáltatott hamis bizonyítási eszköz az ügy lényeges körülményeire vonatkozik-e {EBH 2016.B.10. [28], [29]; BH 2023. 59.}.

Az a körülmény pedig, hogy e hamis szakvélemény érdemben utóbb mennyiben egyezik meg más, a jogszabályoknak megfelelően elkészített szakvéleménnyel közömbös, a család módon készült szakvélemény törvénysértő voltán nem változtat, a bűncselekmény megvalósult.

V.

[150] A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 458. § (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2025. október 21.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró

A Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítélete a Kúria Bhar.III.508/2025/14. számú ítéletével a II. rendű vádlott tekintetében 2025. október 21. napján jogerős és – a fel nem függesztett részében – végrehajtható.

Budapest, 2025. október 21.

Dr. Bartkó Levente s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző